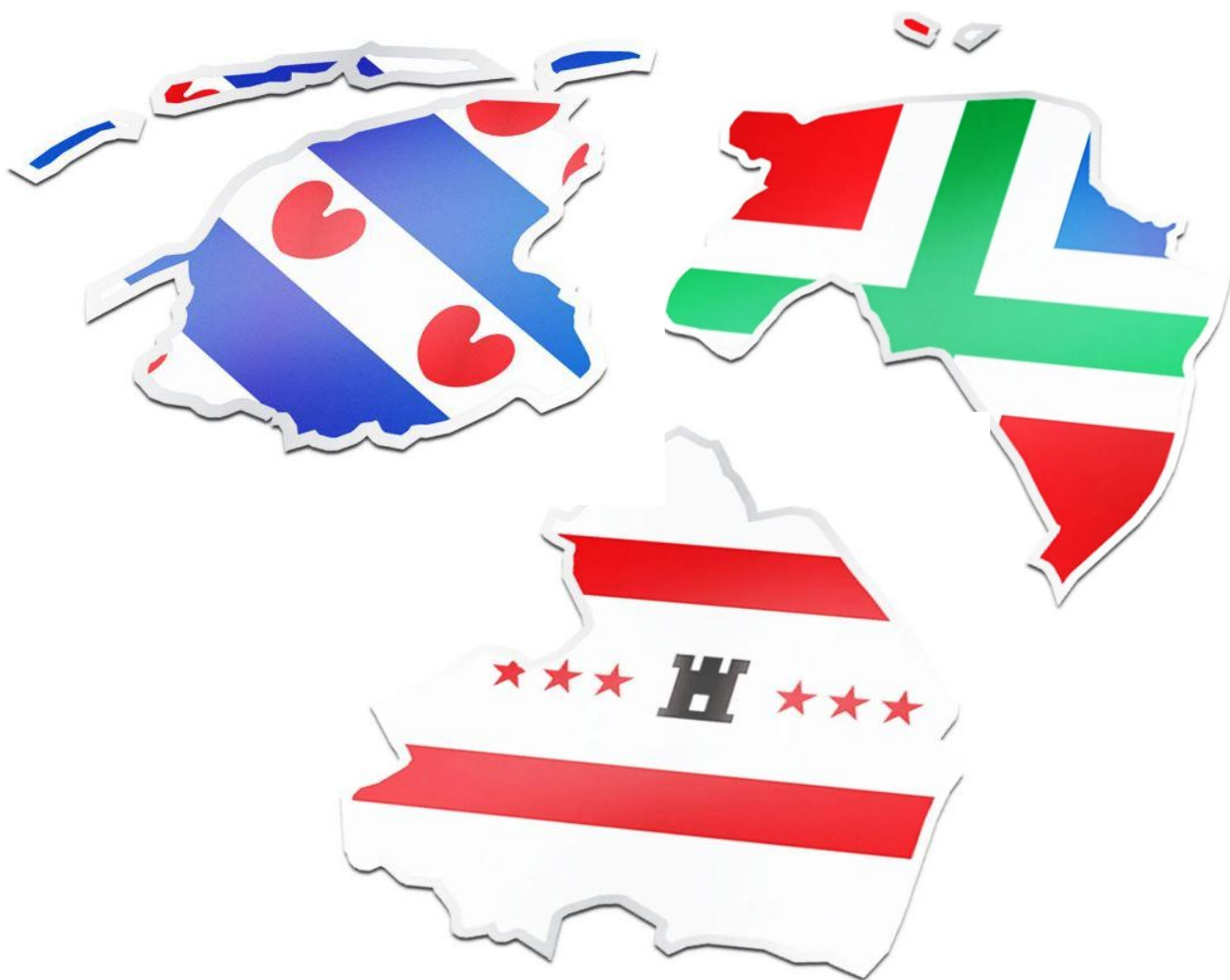

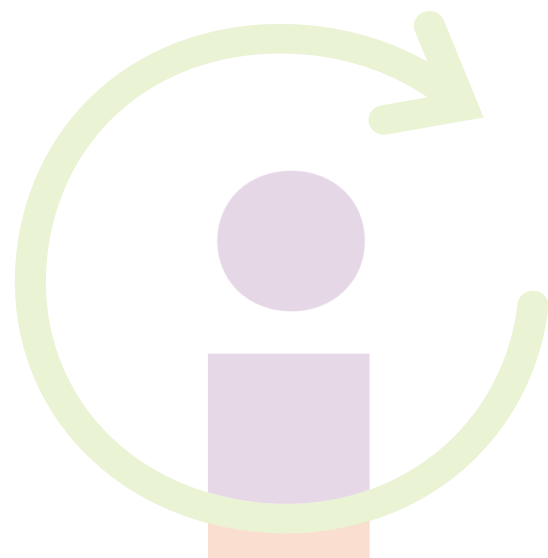
Januari 2025

Leidraad Social Return Noord Nederland

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Voorbehouden opdracht Sociale Werkvoorzieningen en sociale ondernemingen	3
3.	Hoe pas ik Social Return toe?	3
4.	Beslisboom	5
5.	De invulling van Social Return	6
6.	Kernwerkproces.....	7
7.	Procesbeschrijving Social Return.....	9

1. Inleiding

De arbeidsmarkt blijft volop in beweging. Vanuit de stelling dat iedereen een kans dient te krijgen om zich te ontwikkelen en mogelijk kan werken, hanteren overheden steeds meer een sociaal inkoopbeleid waarbij duurzaamheid en sociale inclusie een belangrijke rol spelen. Ook de aanbestedingswet is daar duidelijk over. Artikel 1.4 lid 2 zegt: ***De aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf draagt zorg voor het leveren van zo veel mogelijk maatschappelijke waarde voor de publieke middelen bij het aangaan van een schriftelijke overeenkomst als bedoeld in het eerste lid.*** Met andere woorden: Creëer met de aanbestedingen zoveel mogelijk meerwaarde voor onze wereld!

Deze leidraad beschrijft de afweging voor het voorbehouden van opdrachten, wat Social Return is, de toepassing ervan en de bouwblokkenmethode. De leidraad ondersteunt met name opdrachtgevers, inkoopadviseurs en Social Return adviseurs bij hun werk in de arbeidsmarktregio. Daar waar wij uniform kunnen werken, zullen we dat doen mét ruimte voor lokale verschillen.

2. Voorbehouden opdracht Sociale Werkvoorzieningen en sociale ondernemingen

Zoals genoemd hanteert de overheid steeds meer een sociaal inkoopbeleid. In de voorbereidende fase van een aanbesteding is het dan ook logisch om te overwegen of de hele opdracht dan wel een deel van de opdracht voorbehouden kan worden aan een Sociale Werkvoorziening (SW-bedrijf) of Sociale Onderneming op basis van art. 2.82 Aanbestedingswet. Gedegen marktonderzoek kan verrassende inzichten opleveren en is dan ook aan te bevelen als eerste stap in een aanbestedingsproces.

Op basis hiervan hebben publieke organisaties de mogelijkheid opdrachten voor te behouden aan ondernemingen, werkplaatsen of programma's die aan grotere groepen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt structureel werk bieden. Bij deze organisaties heeft aantoonbaar minstens 30% van het personeelsbestand een afstand tot de arbeidsmarkt. Een voorbehouden opdracht schept werkgelegenheid voor mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt.

Als dit niet passend is binnen een opdracht of alleen mogelijk is voor een deel van de opdracht (percelenregeling) zal naar de inzet van Social Return gekeken worden. Dit wil niet zeggen dat een SW-bedrijf of sociale onderneming geen rol meer kan spelen bij de uitvoering van een opdracht.

Het voorbehouden van opdrachten en samenwerken met sociale ondernemingen door opdrachtnemers is sterk in ontwikkeling en daarmee een onderwerp waar steeds meer ervaring mee opgedaan wordt. De website <https://citydealimpactondernemen.nl/voor-overheden/pilot-impactvol-inkopen/> geeft meerdere handvatten.

3. Hoe pas ik Social Return toe?

Social Return is een aanpak om Social Impact te genereren en de kans op werk te vergroten voor mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. De toepassing van Social Return kan breed worden gezien en loopt van werkgelegenheid tot diverse maatwerk activiteiten en het zorgdragen voor maatschappelijke waarde.

Social Return is mogelijk bij alle inkoopprocedures tenzij de inzet niet proportioneel is.

De ambitie is om bij álle inkopen met een geschatte opdrachtwaarde vanaf € 100.000 (Diensten) of € 250.000 (Werken) Social Return afspraken mee te nemen en bij een lagere opdrachtwaarde waar mogelijk. Ook op Leveringen en concessieovereenkomsten kan Social Return worden toegepast.

Neem voor een advies op maat of bij twijfel over het wel of niet toepassen van Social Return contact op met het coördinatiepunt SROI Fryslân via info@sroifryslan.nl.

Contract opties Social Return

Social Return kan in de vorm van een contractvoorwaarde (eis), gunningscriterium, een combinatie hiervan of als inspanningsverplichting worden toegepast. De keuze voor de hoogte van de contracteis wordt mede bepaald aan de hand van de vraag of een opdracht arbeidsextensief of -intensief is.

Contractvoorwaarde

Bij een contractvoorwaarde wordt een vast percentage (minimaal 2%) in de Social Return paragraaf benoemd. De opdrachtgever bepaalt de hoogte van het percentage waarbij rekening wordt gehouden met afspraken die zijn omschreven in de uitvoeringsvoorwaarden 'De Friese Eis'.

Gunningscriterium

Het toepassen van Social Return als gunningscriterium geeft de opdrachtgever de ruimte om inschrijvers een hoger percentage aan Social Return te laten aanbieden, waardoor ze zich kunnen onderscheiden op dit specifieke onderdeel van de aanbesteding.

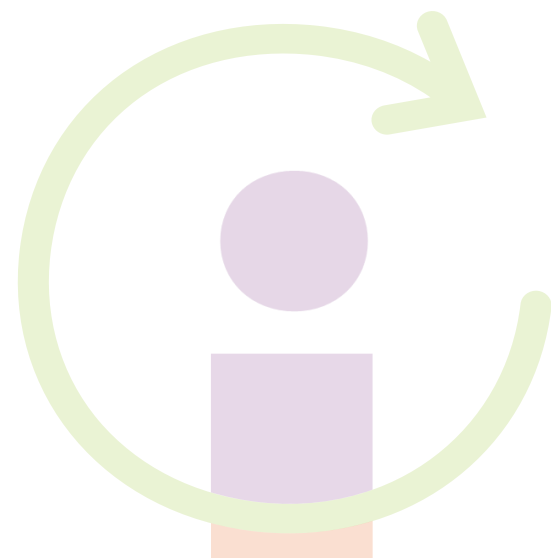
Inspanningsverplichting

Het toepassen van Social Return als inspanningsverplichting is geschikt voor opdrachten waarbij je de opdrachtnemer wilt uitdagen tot het leveren van sociale inspanningen dan wel maatschappelijke impact waarbij het toepassen van een harde contracteis niet passend is bij de aard van de opdracht of ertoe zou kunnen leiden dat partijen niet inschrijven.

Beslisboom

De beslisboom geeft aan wanneer en in welke mate Social Return toegepast kan worden. Meer informatie, voorbeelden van bestekteksten en format plan van aanpak zijn online vindbaar op www.sroifryslan.nl/

De bijlage bevat De Friese Eis; Uitvoeringsvoorwaarden Social Return Friesland. **Deze bijlage is bestemd om mee te sturen met de inkoopdocumenten.**

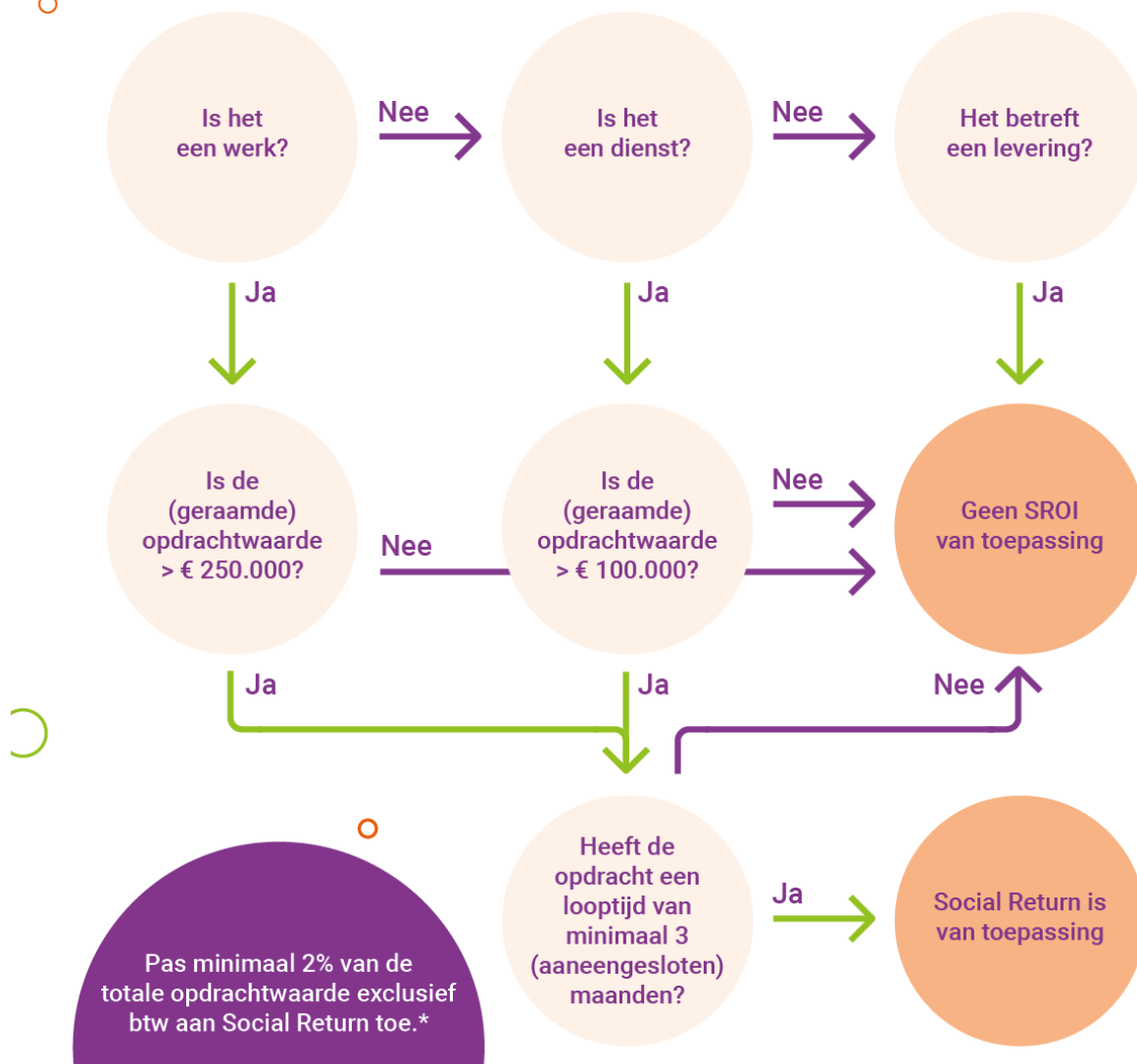

4. Beslisboom

Beslisboom Social Return bij aanbestedingen

Social Return wordt toegepast bij aanbestedingen uit iedere sector om arbeidsparticipatie te bevorderen. Volg onderstaande denkstappen om te bepalen of Social Return van toepassing is op jouw inkoopopdracht.

Mocht je willen overleggen over de toepassing van Social Return, dan kun je altijd contact opnemen met jouw interne Social Return coördinator of het Coördinatiepunt SROI Fryslân via info@sroifryslan.nl.

5. De invulling van Social Return

De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de invulling van de Social Return verplichting en doet dit bij voorkeur gericht op werk en ontwikkeling van mensen uit een kwetsbare doelgroep. Deze activiteiten dienen enige relatie met de gegunde opdracht te hebben en de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Als dit niet (voldoende) haalbaar blijkt te zijn is maatwerk mogelijk. De opdrachtnemer dient de Social Return verplichting in te vullen volgens 'De Friese Eis, Uitvoeringsvoorwaarden Social Return Friesland'. De Social Returnverplichting dient binnen de looptijd van de opdracht te worden voldaan.

De bouwblokkenmethode

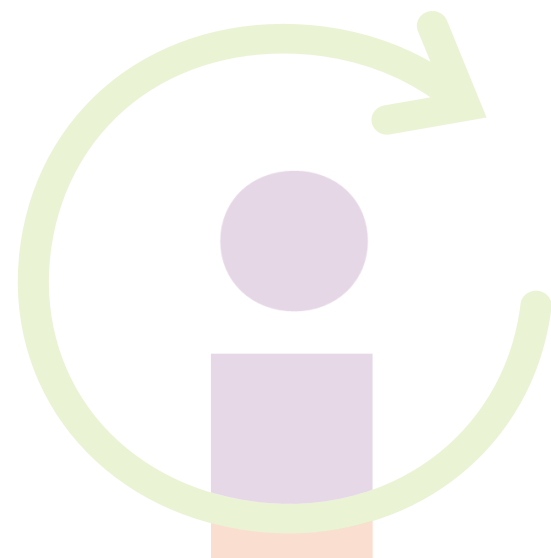
De bouwblokkenmethode is een landelijk gebruikte rekenmethodiek voor de Social Return verantwoording. De methode is gericht op inspanningswaarden. De inspanningswaarde gaat over hoe groot de afstand van de doelgroep tot de arbeidsmarkt is en de relatieve inspanning die een werkgever moet verrichten om die doelgroep aan betaald werk te helpen. Deze inspanningswaarde is o.a. gebaseerd op begeleidingskosten, opleidingskosten en uitvalkosten voor de werkgever. De opdrachtnemer weet vooraf welke waarde aan de verschillende inspanningen wordt toegekend (zie 'De Friese Eis, Uitvoeringsvoorwaarden Social Return Friesland', tabel Bouwblokken). De methode wordt aangepast als de marktontwikkeling daar om vraagt.

Maatwerk

Soms is het niet mogelijk om de Social Returnverplichting in te vullen met bouwblokken. Maatwerk activiteiten kunnen dan, in overleg met en na goedkeuring van de opdrachtgever, als alternatieve invulling ingezet worden onder gebruikmaking van de keuzekaart Maatwerk activiteiten zoals opgenomen in 'De Friese Eis, Uitvoeringsvoorwaarden Social Return Friesland'. Ook hier geldt dat de invulling enige relatie moet hebben met de gegunde opdracht.

Social Return Monitor

De opdrachtgever dient de opdracht direct na definitieve gunning toe te voegen aan de Social Return Monitor (www.socialreturnmonitor.nl).

6. Kernwerkproces

Voor opdrachtgevers, inkoopadviseurs, Social Return adviseurs en accountmanagers¹

Inkoopvoorbereiding

1. Opdrachtgever beoordeelt samen met afdeling inkoop en de Social Return adviseur/accountmanager of en hoe Social Return wordt opgenomen in de inkoopopdracht dan wel of de opdracht geheel of deels wordt voorbehouden aan een SW-bedrijf en/of sociale onderneming (Zie Hoofdstuk 4, beslisboom).

Specificeren

2. Voorbeelden van bestekteksten zijn beschikbaar op www.sroifryslan.nl. Er kan een bestektekst worden gekozen die het beste past bij de betreffende aanbesteding. Uiteraard mag deze verder worden aangepast om aan te sluiten bij de specifieke aanbesteding.
3. Bij de toepassing van Social Return op de opdracht wordt de meest recente versie van het document 'De Friese Eis, Uitvoeringsvoorwaarden Social Return Friesland', beschikbaar op www.sroifryslan.nl, toegevoegd aan de inkoopdocumenten.

Selecteren

4. Bij een gunningscriterium draagt inschrijver bij inschrijving zorg voor een plan van aanpak Social Return. In andere gevallen wordt na gunning een plan van aanpak opgesteld door de opdrachtnemer. Inschrijver kan hierbij gebruik maken van [dit format](http://www.sroifryslan.nl), dat te vinden is op www.sroifryslan.nl.

Contracteren

5. Na gunning wordt in het contract de Social Returnverplichting opgenomen.
6. De opdrachtgever plaatst de opdracht direct na definitieve gunning in de [Social Return Monitor](#). De opdrachtnemer en de Social Return adviseur ontvangen een automatisch gegenereerd mailbericht vanuit de Social Return Monitor.
7. Bij raamovereenkomsten wordt een inschatting gemaakt (zo mogelijk op basis van omzetcijfers uit voorgaande jaren c.q. een prognose) van de Social Returnverplichting. Deze wordt na iedere periode (jaar) definitief vastgesteld op basis van de daadwerkelijke omzet. De opdrachtgever dient de definitief vastgestelde Social Returnverplichting jaarlijks in de monitor in te voeren.

Uitvoeren

8. Na definitieve gunning bespreekt de opdrachtnemer binnen 10 werkdagen het plan van aanpak Social Return met de gekoppelde Social Return adviseur of stelt in overleg met de Social Return adviseur een plan van aanpak op. Ook wanneer Social Return als inspanningsverplichting is opgenomen in de opdracht, wordt van de opdrachtnemer verwacht dat zij een zichtbare inspanning doen, vervat in een plan van aanpak, ten aanzien van de invulling van Social Return.
9. Opdrachtnemer realiseert de invulling van de Social Return conform het document 'De Friese Eis, Uitvoeringsvoorwaarden Social Return Friesland'. De gekoppelde accountmanager kan hierbij ondersteunen.
10. Opdrachtnemer rapporteert in de Social Return Monitor (www.socialreturnmonitor.nl).

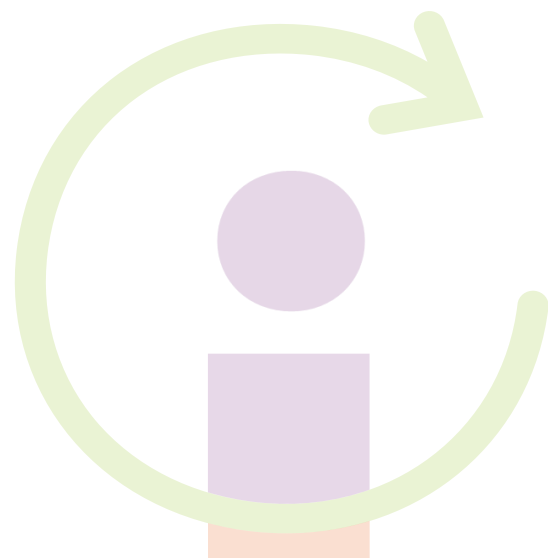
¹ Organisaties kunnen een eigen invulling aan dit proces geven, afhankelijk van de organisatiestructuur en reeds bestaande werkprocessen.

Contractmanagement

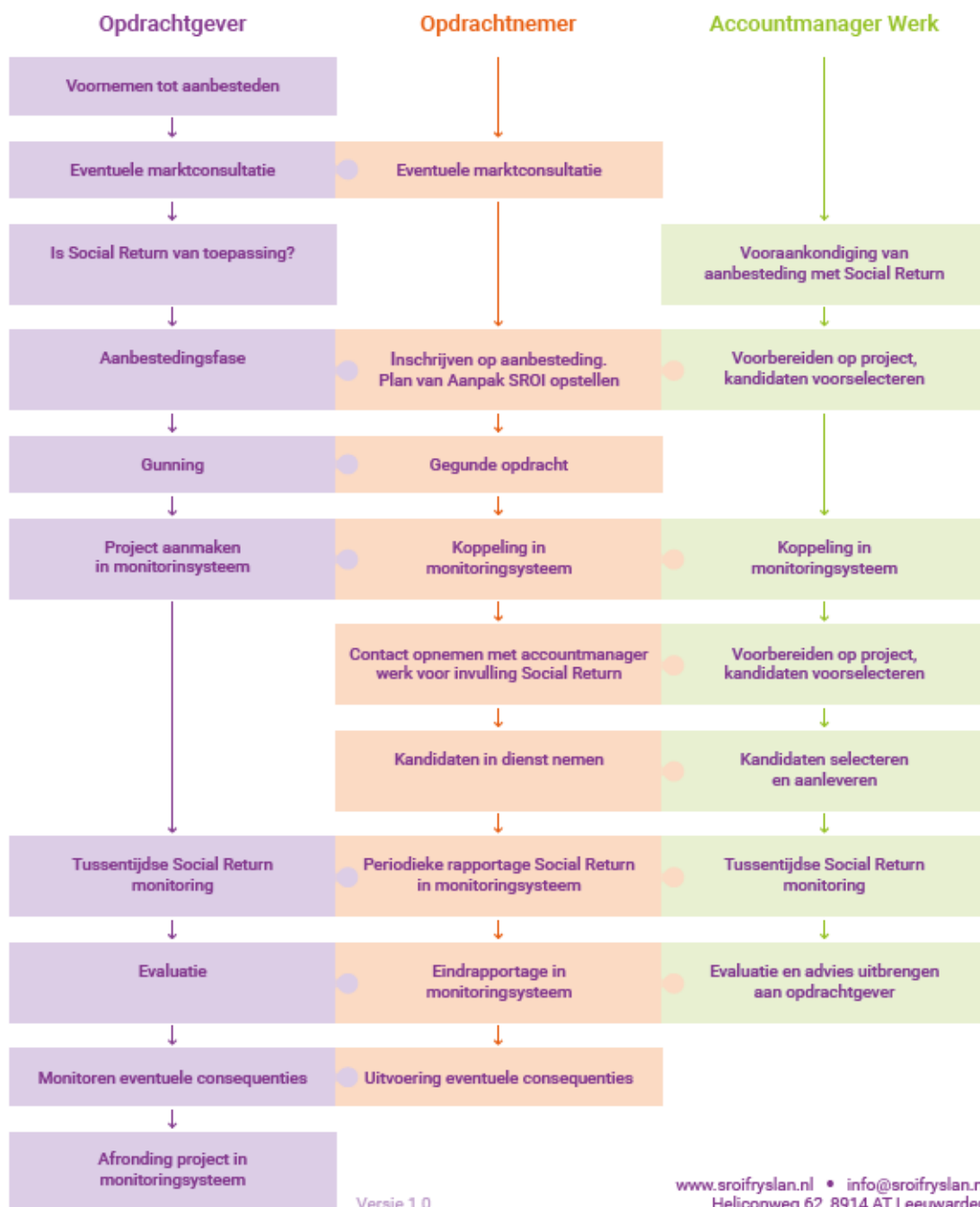
11. Opdrachtgever monitort de invulling Social Return via de Social Return Monitor.
12. Opdrachtgever kan een sanctie bepalen als de Social Returnverplichting niet volledig ingevuld is ter hoogte van het niet ingevulde deel.

Nazorg

13. Partijen kunnen zelf de resultaten uitlezen in de Social Return Monitor. Het Coördinatiebureau SROI Fryslân rapporteert op verzoek de behaalde resultaten richting de opdrachtgever/de opdrachtnemer.
14. Opdrachtgever kan opdrachtnemer die op een bijzondere manier invulling heeft gegeven aan Social Return een erkenning of waardering geven.

7. Procesbeschrijving Social Return

Social Return volledig ingevuld?		
Ja	→	Project kan worden afgesloten
Nee, maar wel inzet getoond	→	Afhankelijk van behaalde SR kan het project met toelichting worden afgerond
Nee, ook (te) weinig inzet getoond	→	Opdrachtgever en opdrachtnemer in gesprek over alternatieve oplossingen en/of financiële consequenties